

Asia: LAUSUNTOPYYNTÖ LUONNOKSESTA LANNOITELAIKSI JA SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA (VN/21657/2020)

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausunto
1 Johdanto

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Luonnonvarakeskuksen lausuntoa luonnoksesta lannoituslaiksi ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta ja liitteistä (VN/21657/2020). Ehdotettu uusi lannoituslaki kumoaisi nykyisen lannoitevalmistelain, muuttaisi kolmea siihen liittyvää lakia ja sisällyttäisi EU:n uuden lannoitevalmisteasetuksen soveltamisen sekä kansalliset säännökset. Luonnonvarakeskus keskittyy lausunnossaan oman toimialansa asioihin.

2 Lausunto

Lakiluonnoksessa on käytettyjen termien määritelmiä (4§). Lannoitevalmisteella tarkoitetaan kaikkia PFC-luokkia sisältäen lannoitteet, kalkitusaineet, maanparannusaineet, kasvualustat, biostimulantit sekä blendit (4§, 1). Lannoitteella tarkoitetaan kuitenkin ainetta tai valmistetta, jonka vaikutus perustuu ensisijaisesti kasvinravinteisiin (4§, 3). Luonnonvarakeskus huomauttaa, että terminologia voi ylipäätään hämmentää toiminnanharjoittajia ja muita osapuolia samojen termien yleiskäytön ollessa laissa määriteltyä laiveampaa. Esimerkiksi lannoite-termiä käytetään yleiskielisesti kattamaan kaikki lannoitevalmisteet. Määritelmien tulee siksi olla lakitekstissä hyvin selkeästi esitetty. Luonnonvarakeskus pitää lannan määritelmää (4§, 9) varsin vaikeaselkoisena ja toivoo, että sitä selkeytettäisiin. Olisi myös tärkeää määritellä, milloin lanta prosessoitaessa muuttuu lannoitevalmisteeksi tämän lain mukaan.

Lakiluonnoksessa fosforin lannoituskäyttö perustetaan kasvien tarpeeseen maan fosforiluokka huomioiden (6§). Luonnonvarakeskuksen näkemyksen mukaan tämä on hyvin tärkeä lähtökohta ja on hyvä, että se viedään nyt lainsäädännön tasolle. Täsmennettävä olisi kuitenkin, tarkoitetaanko laissa sitä, että kaikessa lannoitevalmisteiden käytössä on jatkossa tunnettava maan fosforiluokka (ml. viherrakentaminen, golf-kentät ym.) vai tarvitaanko tieto fosforiluokasta vain esimerkiksi maatalouden käytössä?

Lannan lannoituskäytölle lakiluonnos esittää perustaksi kokonaisfosforin pitoisuutta (6§, taustaosio s. 25), jonka laki näin ollen velvoittaa tuntemaan. Lannoitevalmisteiden yhteydessä pitoisuus tulee ilmoittaa tuoteselosteessa, mutta lannalle tuoteselostetta ei vaadita. Lannan ravinteet määritetään maatiloilla joko vähintään viiden vuoden lanta-analyysinä tai taulukkoarvoina (1250/2014). Luonnonvarakeskus huomauttaa, että lannan fosforipitoisuus tulisi määrittää tätä nykyistä vähimmäisvaadetta useammin. Määritystarve vain viiden vuoden välein tai samassa asetuksessa esitetyt taulukkoarvot eivät mahdollista täsmällistä lannalla lannoittamista. Lisäksi lannan mahdollisen prosessoinnin aiheuttamat muutokset muodostuvien jakeiden ravinnepitoisuuksissa tulisi määrittää ja käyttää lannoitussuunnittelun perustana.

Esitetyt tuoteluokat (7§) vaikuttavat noudattelevan toistaiseksi käytössä olevien tyyppinimiluetteloiden luokituksia, minkä Luonnonvarakeskus näkee hyväksi selkeyden vuoksi. Koska varsinaisista lannoitusmääristä tullaan kuitenkin säätämään erillisellä asetuksella, Luonnonvarakeskus toivoo tällöin huomioitavan tuoreimman kasvien ravinnetarpeeseen liittyvän tutkitun tiedon.

Kansallisen ainesosaluettelon (8§) yhteydessä annetaan mahdollisuus lisätä uusia ainesosia lannoitevalmisteisiin. Tätä Luonnonvarakeskus pitää hyvänä, jotta lannoitevalmisteiden turvallisuus ja toimivuus käyttökohteissaan voidaan varmistaa. Uusien ainesosien lisäämisen ehdot jäävät epäselviksi. Esimerkiksi miten määritellään ”siinä määrin” haitallisten aineiden, yhdisteiden tai eliöiden pitoisuudet, joista merkittävää riskiä ei muodostu?

Toiminnan järjestämisen (13§) yhteydessä mainitaan asianmukaiset tilat, laitteet ja kalusto, mutta epäselväksi jää, miten ja kenen toimesta asianmukaisuus määritellään.

Luonnonvarakeskus tukee luonnoksessa esitettyä viherrakentamisen liittämistä lannoitukseen liittyvän sääntelyn piiriin (6§). Viherrakentamisessa voidaan käyttää paikallisesti suuria ravinnemääriä, joiden ympäristövaikutukset tulee minimoida, vaikka ne koko valtakunnan mittakaavassa olisivat vähäisiä. Lannoitevalmisteiden tuottajien Ruokavirastolle toimittamien vuosi-ilmoitusten roolia erilaisissa lannoitevalmisteiden käyttöön liittyvissä toiminnoissa on lakiluonnoksen taustoituksessa esitetty selkeästi (14§, pykälä 1, s. 30). Luonnonvarakeskus huomauttaa, että uutena tilastotoimenpiteenä vuosi-ilmoitusten käytölle on myös ravinteiden kierrätyksen tilastointi ja seuranta, jolle Luonnonvarakeskus paraikaa (2021–2022) kehittää uutta indikaattoria Agrigaattoriin.

Taustaosio sisältää myös vaateet tiedoille, joita toiminnanharjoittajien on vuosi-ilmoituksissa Ruokavirastolle esitettävä (14§, pykälä 5, s. 31). Luonnonvarakeskuksen mielestä luonnoksen tietopyyntö (valmistukseen käytettävien ja valmistettujen lannoitevalmisteiden määrät sekä tuontivalmisteiden yhteydessä alkuperät) sisältää monessa valvonnan ja tilastoinnin tehtävissä välttämätöntä tietoa, jonka vaateesta ei tule tinkiä. Luonnonvarakeskuksen mukaan vuosi-ilmoituksissa tulisi vaatia edelleen kirjattavaksi myös, mihin käyttökohteisiin valmisteet toimitetaan siten, että mm. maatalouden käyttöön päätyvien valmisteiden osuudet olisivat ilmoituksista eroteltavissa.

3 Lausunnon tiivistelmä

Yhteenvedona Luonnonvarakeskus toteaa, että luonnos lannoituslaiksi on ravinteiden käytön kannalta tärkeä kokonaisuus, joka asettaa hyvät päälinjat toiminnalle ja sen valvonnalle. On tärkeää, että fosforilannoitus perustetaan kasvien tarpeeseen maan fosforiluokka huomioiden. Varsinaisten lannoitusrajojen asettaminen erillisessä säädöksessä kuitenkin lopullisesti määrittää, miten hyvin lainsäädäntö jatkossa ohjaa täsmälliseen, kasvien tutkitun tarpeen mukaiseen lannoitukseen.

Anu Kaukovirta

Johtaja, tuotantojärjestelmät

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 20.01.2022 klo 13:39:19.

Lausunnon valmistelija(t):

Sari Luostarinen
Ari-Matti Seppänen, Elina Tampio

Liitteet:

Tiedoksi: